

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 1. An juramento, contractibus, & præscriptione debiti indefinitè
contracti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

CASUS VI.

*De Juramento, contractibus, & præscriptione debiti
indefinitè contracti.*

MAuritiuſ Minoreniſ abſque Tutoriſ præſcitu ſub juramento promittit Titio centum aureos, ſi ejuſ indiſtriâ, & patrocinio Officiuſ aliquod à Magiſtratu civico obtinuerit. Paulo poſt operâ Mauritiuſ obtinet optatum Officiuſ, ſed promiſſam pecuniâ ſummam non perſolvit, paratuſ tradere, ſi peteretur. Poſt complureſ annos Titiuſ coram Mauritio mentionem facit factæ promiſſionis juratæ; Sed Mauritiuſ, prætenſo jam factæ præſcriptioniſ jure ſe nihil ampliùſ debere reſpondet, & idcirco nec ipſi Mauritio, nec, eo deficiente, ejuſ hæredibuſ quidquam perſolvit.

QUÆR. I. An juramentum firmet contractus jure positivo nullos, & invalidos, quibus adjicitur?

QUÆR. II. An & quando obligatio juramenti promiſſorü homini præſtiti tranſeat ad hæredes tam jurantiſ, ſeu promittentiſ, quàm Promiſſariü?

QUÆR. III. An à debitore præſcribi poſſit debitum indefinitè contractum?

39

AD I. Q. Notandum eſt, quæſtionem hæc non eſſe de illiſ actibuſ, pactiſ, & contractibuſ, qui à Jure naturali, aut positivo, vel à Lege Civili prohibentur, & irritantur principaliter ob bonum commune, vel qui turpitudinem continent, qualiſ v. g. eſt promiſſio jurata ſolvendi uſuras, aut

metu vel dolo extorta; ſed ſermonem duntaxat eſſe de illiſ actibuſ, & contractibuſ, qui à jure civili immediatè irritantur ob privatum ſubditorum bonum, qualeſ v. g. ſunt, quibuſ Mulier conſentit in alienationem fundi, vel alteriuſ rei dotaliſ; quibuſ filiaſ familiaſ, acceptâ dote, renuntiat hæreditati paternæ; quos Minor ſuper re-

F 2

bus

rebus suis in it sine autoritate
Tutoris, & Judicis decreto, &c.
Hoc notato,

- 40 Celebris est controversia, maxi-
mis DD. studiis agitata, an ejus-
modi actus, & contractus dicto
modo infirmi, & invalidi ita jura-
mentò confirmantur, & validi e-
vadant, ut non solum nascatur ob-
ligatio Religionis erga DEum, quæ
nascitur ex omni juramento vali-
do, sed etiam inducatur insuper
obligatio Justitiæ respectu hominis,
sive Promissarii, ita ut huic acquirat-
ur jus adversus promittentem, &
promittens maneat obligatus ad
servandum contractum, quantum-
vis adjectum juramentum à legiti-
ma potestate relaxetur. Ubi

Negativam sententiam, quod
ejusmodi actus jure civili inva-
lidi non confirmantur per adje-
ctum juramentum, defendunt Ja-
son in *Auth. sacramenta puerum C. si
adversus vendit. n. 37.* Ant. Merenda
controv. l. 1. c. 1. Pontius *l. 12. de
Matr. cap. 7. n. 42. & 47.* Perez *C.
de reb. credit. n. 8.* Wiefn. *hic n.
78.* Et hoc teste ex modernis a-
lii non pauci & magni nominis
DD. Ratio, quæ nituntur, hæc uni-
ca est, quia non potest ostendi, un-
de juramentum vim habeat confir-
mandi actus jure nullos, & invali-
dos; non enim hanc vim habet ex
jure naturali, & ex natura sua,
quia ex natura sua plus non exi-
git, quam ut jurans opere exequa-

tur id, quod juramentò interposi-
tò promissit, ne DEi nomen assump-
tum sit in vanum, quæ est obliga-
tio Religionis, & impleri potest,
etiamsi contractus maneat in se in-
validus, ut patet ex juramento,
quod usurariis, aliisque contracti-
bus injuriâ extortis adjectum est.

Neque hanc vim habet ex alicu-
jus Juris dispositione; non ex juris
civilis dispositione; quia in Jure
civili nullus est textus, qui hanc
vim juramento tribuat; imò con-
trarium potius eruitur ex *l. non du-
bium §. in fin. C. de Legib.* Ubi im-
perator prohibet apponere jura-
mentum contractibus Lege repro-
batis, & appositum irritat, & an-
nullat. Non ex Jure Canonico;
quia textus Juris Canonici in con-
trarium citari soliti vel loquuntur
de Contractibus aliàs validis, vel si
de invalidis loquuntur, intelligendi
sunt de obligatione Religionis; at-
que adeò manebit homo in posses-
sione suæ libertatis, quamdiu de
obligatione jure naturali, aut posi-
tivo introducta non constat, *arg. l.
Arrianus 47. ff. de O & A.* Senten-
tia hæc est valdè probabilis, oppo-
sita tamen affirmativa communis
est, ac probabilior, cum qua
proin,

R. Contractus Jure civili inva- 41
lidos ob utilitatem privatam, qui
secundum se non sunt inhonesti,
nec injustitiam continent ex parte
recipientis, aut exigentis, per ad-
jectum

jectum juramentum validum probabilius confirmari, fierique ex invalidis validos. Ita Gloss. in c. 2. de pact. v. *servari in 6.* Covar. in c. *quãvis de pact. p. 2. §. 1. n. 26.* Imol. in c. *cum contingat 28. h. t.* Abb. *ibid. n. 8.* Lugo *D. 22. de Just. Sect. 8.* Gutier. de *Juram. p. 1. c. 40. n. 3.* Sanch. *l. 3. c. 12. n. 5. & 11.* Azor. *p. 1. c. 40. n. 3.* Laym. *l. 4. tr. 3. c. 8. n. 1.* Haunol. de *J. & J. tom. 5. tr. 8. n. 135.* Pirh. *hic, n. 132.* Gonz. *n. 11.* König. *n. 35.* Schmalzgr. *n. 86.* & apud hos alii quàm plurimi.

Prob. 1. Quia Jura eos contractus, qui invalidati sunt ob utilitatem privatam, & secundum se non sunt inhonesti, dicunt esse omnino servandos, conceduntque actionem in foro externo: ergo per appositum juramentum validantur, quia actio fundatur in jure, quod quis habet adversus alium: atqui si non validarentur, non daretur jus, seu obligatio Justitiæ, sed tantum Religionis. Ant. prob. ex variis Juris textibus, & 1. ac præcipue ex *cap. cum contingat 28.* ubi mulier ex constitutione Innoc. III. jubetur servare juramentum sine vi et dolo spontè præstitum super alienatione rerum dotialium, quamvis consensus in hanc alienationem de Jure civili aliàs irritus sit, & nullus. Unde & Pontifex Bonifacius VIII. in c. *licet 2. h. t. in 6.* decernit, Judices sæculares, qui mulieres hujusmodi contra prædictas alienationes

audiunt, per locorum Ordinarios censurâ Ecclesiasticâ compellendos ad servandum Jus Canonicum de hoc introductum. Neque hoc Statutum de sola Religionis obligatione intelligi potest; quia vi citt. textus juramentum sine vi, & dolo præstitum aliam insuper, & majorem parit obligationem, quàm si sit vi, vel dolo extortum, hoc ipso quòd etiam juramentum, in quo vis aut dolus intervenit, hanc Religionis obligationem inducat, & servandum sit, quoties sine dispendio salutis servari potest: ergo necesse est, ut Pontifex de alia loquatur obligatione, quàm de obligatione Religionis, aliàs frustra adderetur in citt. c. hæc conditio si juramentum sine vi & dolo spontè sit præstitum; alia autem convenientius adstrui nequit, quàm obligatio Justitiæ orta ex pacto per juramentum firmato. Quod

Conf. ex c. *quãvis 2. de pact. in 6.* ubi idem Bonifacius constituit, pactum, quo filia renuntiat hæreditati paternæ, quamvis Jure Civili improbetur, si tamen juramento firmatum fuerit, observandum esse, utique non solum ex virtute Religionis; quia à Papa observandum dicitur non solum juramentum, ex quo obligatio Religionis nascitur; sed etiam ipsum pactum, ex quo obligatio Justitiæ inducitur, juramento nec vi, nec dolo præstito firmatum esse, & observandum.

F 3

Prob.

Prob. 2. ex Jure Civili, scilicet *Auth. sacramenta puberum C. si adversus vendit.* ubi Fridericus Imper. *Sacramenta puberum sponte facta super contractibus rerum suarum non retrahendis inviolabiliter custodiri jubet;* non autem essent inviolabiliter custodienda, si contractus Jure invalidus non confirmaretur, sed potius is, cui juramentum præstatur, cogendus necessariò esset, ut juramentum remitteret, quia esset præstitum in contractu nullo, & invalido, de qua tamen obligationis remissione Leges, & Canones nihil memorant, sed contrarium insinuant, ut patet ex dictis.

Prob. 3. ratione; quia si contractus juramento non confirmaretur, posset juramentum relaxari, & si non relaxaretur, etsi Jurans teneretur eam obligationem exsolvere, ad hæredes tamen jurantis obligatio contractus sic jurati non transiret, utpote quæ esset obligatio duntaxat Religionis, adeoque merè personalis; contrarium autem tenet receptissima DD. sententia teste Schmalzgr. n. 38. Ergo.

Conf. ex eo, quia ubi jura dicunt, quòd juramenta sint servanda in contractibus non validatis per adjectum juramentum, uti est contractus de solvenda usura, etsi dicant juramentum servandum esse ob virtutem Religionis, concedunt tamen repetitionem dati, ajuntque accipientem teneri ad re-

stitutionem; in præfatis verò contractibus, dicunt, eos omninò debere servari, nec locum esse repetitioni, & obligationi restituendi acceptum. ergo videntur jure supponere in his contractibus, tanquam validis pactis, jus alteri acquiri, non item in aliis contractibus manentibus invalidis.

Ex dictis patet responsio ad rationem fundamentalem oppositæ sententiæ, videlicet juramentum vim confirmandi contractus invalidos habere à jure positivo, quod in honorem sacramenti validam reddit promissionem, quæ aliàs sine juramento nulla esset, ut adeò confirmatio contractus invalidi, cui adjicitur juramentum, sic potius effectus Juris; dicitur tamen ea confirmatio ex juramento provenire; quia posito juramento, Jus ipsum in reverentiam ejusdem, sublata irritatione, hanc promissioni firmitatem concedit, quæ proinde cum sit distincta ab obligatione Religionis per juramentum aliàs introductæ, juramento relaxato, manet, & ad hæredes transit. Ita Bald. in *Auth. citt. n. 4.* Suarez tom. 2. de Relig. l. 2. de *Juram. c. 28.* Sanch. Palao, aliique supra relati. Ad legem *non dubium* citt. respondet Perez l. c. eam esse correctam per *Auth. sacramenta puberum citt.* alii ajunt eam loqui duntaxat de illis contractibus, qui Jure reprobati sunt eò, quòd contineant turpitudinem, ex parte accipientis, vel

vel qui cedunt in præjudicium tertii, quos utique juramentum non confirmat, hoc ipso, quod sit de re mala, & illicita; ut ergo juramentum confirmet contractum, requiritur 1. ut ipsum juramentum sit validum, 2. ut contractus confirmandus neque ex parte jurantis, neque ex parte illius, cui juratur, contineat turpitudinem contra jus naturale, vel Divinum, aut bonos mores.

3. ut nec juramentum, nec pactum, aut contractus, cui apponitur, directè, & principaliter cedat in præjudicium boni publici, vel in damnum tertii, ut supra insinuatum est.

- 43 Ad 2. Q. 1. memb. an juramentum promissorium homini præstitum transeat ad hæredes jurantis? Ratio dubitandi esse potest, quia si Testator juramentò promisit dotem puellæ pauperi, vel certam pecuniam in pauperes erogandam, defuncto Testatore, hæredes obligantur ad dotem dandam, vel talem pecuniam inter pauperes distribuendam; ergo obligatio juramenti non est merè personalis.
2. Si major pars capituli, vel communitatis sub juramento se obstrinxit ad aliquid præstandum, tenetur ad id etiam minor pars Capituli, vel Communitatis: ergo Verùm.

Dicendum est cum S. Th. 2. 2. q. 98. ad 4. Abb. in c. veritatis 14. h. 1.

Suarez l. 2. de juram. c. 31. n. 12.
Palao D. 2. p. 11. n. 1. Sanch. l. 3. Moral. c. 13. n. 1. Haun. Bonac. Laym. & communi aliorum, juramentum promissorium homini præstitum secundum propriam obligationem Religionis non transire ad hæredes, sed solum jurantem afficere. Ratio est. Quia obligatio juramenti ex propria virtute Religionis, & ex parte jurantis omninò personalis est, solumque jurantem afficit; sicut enim nemo jurat, nisi sua voluntate, ita nec obligatur juramento alterius, nisi in illud consentiat & consentiendo suum faciat. Atque aded ex vi juramenti neque hæredes jurantis nec Successor obligantur ad præstandum id, quod juramentò promissum fuit à Testatore, vel antecessore; quia obligatio propria juramenti cum auctore suo extinguitur. Siquidem juramentum non sit confirmatorium promissionis, sed per se stans; nam si defunctus promissionem homini factam, & acceptatam juramento firmavit; tunc quia duplicem obligationem contraxit, Religionis, & Justitiæ, extinctâ per mortem ejus obligatione priore, seu Religionis, posterior, quæ est Justitiæ, transit ad hæredes; quia hæres succedit in omne jus defuncti, activè & passivè, l. ex contractibus 49. ff. de O. & A. Quod tamen intelligendum est de promissione valida, seu tali, quæ alteri, in cujus gratiam juratum est, jus contulerit. Unde ad ratio-